

Tednik

Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 20.

V Ljubljani, 17. velikega travna 1907.

XLVII. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Posamezna številka 16 h. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Za oznanila je plačati od dvostopne petit-yrste po 20 h, če se oznanilo tiska enkrat; po 18 h, če se tiska dvakrat, in po 16 h, če se tiska trikrat; če se večkrat tiska, znaten popust. Oznanila sprejema „Učiteljska tiskarna“. Priloge poleg poštnine 6 K.

Brežiško-laški volilni okraj.

Vse učiteljstvo brežiško-laškega okraja se pozivlja, da naj gre do skrajne sile v boj za Roša proti sovražniku učiteljstva, dr. Benkoviču, pri ožji volitvi dne 23. t. m. Potem je zmaga gotova!

Vodstvo „Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic“.

Organizacija hrvaških učiteljic.*)

Jugoslovanska vzajemnost klije povsod. Umetniki, učitelji, književniki in politiki sodelujejo za oživotvorjenje njenih idej, vsak po svojem znanju in moči. Ne bo torej škodilo, ako se tudi slovenske učiteljice nekoliko bliže upoznajo z delom in z uspehi hrvaških tovarišic na polju njih organizacije.

Ko se je pred leti razpravljalo na Hrvaškem o učiteljskih plačah, so poudarjali nekaterniki po raznih listih in brošurah, da ne zaslužijo učiteljice enakega plačila z učitelji, ker se ne brigajo za dolžnosti svojega stanu. Ti napadi so po pravici užalili učiteljice, dali pa so tudi povod, da se je jelo živahno razgovarjati o organizaciji učiteljic v društvu, ki bi poleg običnih stanovskih zastopalo posebno specialne interese učiteljic. To idejo je podpiral tudi deželni šolski nadzornik A. Cuvaj.

Zagrebske učiteljice so osnovala v okviru učiteljske čitalnice svoj „Gospojinski klub učiteljske čitalnice“. Klubov namen je bil: 1. da se zbera učiteljice vsak teden enkrat v svrhu zabave in pouka v klubovi seji; 2. da povzdignejo stanovski ugled z lepo medsebojno slogom in zanimanjem za vse, kar se tiče učiteljic; 3. da tudi učiteljice podpirajo s svojimi izkušnjami delo svojih tovarišev na polju prosvete, da jim ne bodo očitali, da le žanjejo in ne sodelujejo pri setvi; 4. da ne bodo zastopale le interesov zagrebskih učiteljic, temveč da bodo iskreno ljubozni in zanimanjem pomagale vsem tovarišicam, kjerkoli bodo mogle.

Začele pa so se gibati tudi učiteljice po kmetih. Dne 5. julija 1903 so se zbrala hrvaške učiteljice v Zagrebu ter sklenile ustanoviti društvo „Udruga učiteljica kraljevine Hrvatske i Slavonije“. Dne 17. maja 1904 je potrdila vlada društvena pravila.

*) Iz letnega poročila „Društva slovenskih učiteljic“.

Prvi občni zbor „Udruge učiteljic“ se je vršil dne 4. julija 1904 v dvorani Učiteljskega doma. Prisotni so bili poleg kakih 100 učiteljic tudi dva deželna šolska in dva okrajna šolska nadzornika, predsednik Zveze hrvaških učiteljskih društev in predsednik Hrv. pedagog. književnega zbora ter nekoliko učiteljev.

Predsednica pripravljalnega odbora, učiteljica pisateljica Milka Pogačič, otvori zborovanje s presrečnim pozdravom in omeni glavne smotre, ki si jih je stavila novoosnovana Udruga.

Namen Udruge je, širiti splošno izobrazbo žene, posebej pa učiteljice in delovati pri vprašanjih učiteljskega stanu, posebno pa zastopati interese učiteljic. S tem, da hočejo učiteljice zastopati specialno svoje interese, se nikakor ne mislijo ločiti od tovarišev. Probujene, zavedne učiteljice ne bodo slabile hrvaškega nait., organizirane učiteljice bodo trdna opora v boju za stanovske pravice in koristi. Udruga pa si stavi poleg duševnih tudi materijalne smotre. Ti bi bili: 1. „Dom učiteljic“, kjer bi udobno stanovale umirovljene učiteljice, kjer bi se zbirale članice Udruge k predavanjem in zborovanjem; 2. z „Domom“ združen konvikt za hčere učiteljic in učiteljev, ki pohajajo višje šole in gospodinske šole; 3. sanatoriji v hrvaškem Primorju in nekaterih zdraviliščih, kjer bi imele prijetno zavetje obolele učiteljice; 4. fond, iz katerega bi dobivale učiteljice in učiteljske hčere doto.

Po izvolitvi predsednice Milke Pogačič in odbora (19 članic) je predložila učiteljica J. pl. Glembay osnovo za društveno delo. Poudarjala je, da morajo in morejo doseči končni uspeh, ako složno delujejo, vztrajno premagujejo zapreke, ako so skromne v željah, previdne v dejanjih in marljive kot čebelnice. Dvojni smoter: širiti naobrazbo med ženstvom in osnovati za učiteljstvo koristne sklade in ustanove, je označen v pravilih. Pri tem naj seveda velja načelo, da se tudi počasi pride daleč. V dosego smotra „splošna naobrazba med ženstvom“ naj se snujejo čitalniški krožki. Člani Udruge naj imajo časih javna predavanja v službenih krajih. Imena onih članic, ki se bodo odlikovale s posebno marljivostjo na tem polju, naj se zapišejo v „časno knjigo Udruge“. Potom Udruge stopijo učiteljice v zvezo z večjimi ženskimi društvi, ki imajo knjižnice in ki bi izposojevale za malo odškodnino knjige članicam Udruge, dokler ta še nima lastne knjižnice. Naobrazbo učiteljic hočejo povzdigniti tudi z vežbanjem v petju, v godbi, v risanju in v pisa-ljevanju. V svrhu poslednjega bodo izdajale svoj list. Da se pospešujejo interesi učiteljic, sodelovale bodo članice vedno pri učiteljskih društvih.